

Gazeta Grudziądzka

W Imię Boże!

Rok założenia 1894
Wydanie tańsze

Za Wiarę i Ojczyznę!

Najpoczytniejsze ludowe pismo polityczne i społeczno-gospodarcze,
poświęcone walce o prawa ludu wiejskiego i należne mu stanowisko w państwie.

Adres: Gazeta Grudziądzka
Tel. 1812 Grudziądz, Droga Łąkowa

Założyciel Wiktor Kulerski

P.K.O. Poznań nr. 200420

Zaginiony samolot odnaleziony Cudze ręce! Samolot w szczątkach — załoga i pasażerowie spaleni

Tysiące ludzi, wojskowych i cywilnych, poszukiwało dniem i nocą polskiego samolotu, który zginął bez śladu w drodze z Aten do Warszawy.

Dopiero w sobotę po południu grupa ludzi z miejscowości Swety-Wracz, przeszukując południowe stoki Pirymu, natknęła się na Moskowskim Rycie na szczątki polskiego samolotu.

Polski samolot komunikacyjny padł ofiarą strasznej katastrofy, rozbijając się o szczyt górski. Na przestrzeni 200 metrów znaleziono rozstrzaskane szczątki samolotu. W czasie katastrofy nastąpił wybuch benzyny, wskutek czego resztki kadłuba uległy zupełnemu zwęgleniu.

Zarówno załoga samolotu, jak i trzech pasażerowie, ponieśli śmierć, a szczątki ich rozrzucone są również na dużej przestrzeni. Zginął jeden z najbardziej wytrawnych pilotów Polskich Linii Lotniczych „Lot” Tadeusz Dmoszyński, zginął mechanik pokładowy Stanisław Walentukiewicz, oraz radiooperator Marian Winnik. Ponięśli śmierć pasażerowie dr. Mieczysław Frejman, lekarz statku „Polonia”, barman „Polonii”, p. Rakowski, oraz obywatel austriacki, p. Neugrosse.

Szczątki samolotu porozrzucone były w górskiej kotlinie. Przykryte już były częściowo śniegiem, który padał w ciągu dwóch dni w czasie wichury, szalejącej w górach bałkańskich.

Ekspedycja, która znalazła szczątki samolotu, natychmiast zawiadomiła oddziały wojskowe, które

re tragiczną wieść podały lotnisku Bużuriszte. Lotnisko Bużuriszte bezzwłocznie zawiadomiło o znalezieniu szczątków „Douglasa” polskie poselstwo w Sofii.

30 i 31 stycznia Kongres Str. Ludowego w Krakowie

W czwartek obradował w Warszawie Naczelny Komitet Wykonawczy Stronnictwa Ludowego. Ustalono, że Kongres Stronnictwa Ludowego odbędzie się w dn. 30 i 31 stycznia 1938 r. w Krakowie.

W drugim dniu Kongresu obradować będzie nowa Rada Naczelna Stron. Ludowego, która wybierze nowy Naczelny Komitet Wykonawczy.

Konferencja wojewodów z udziałem Prezydenta Rzplitej?

W warszawskich kołach politycznych rozeszła się wiadomość, że w najbliższych dniach odbędzie się w obecności Pana Prezydenta Rzeczypospolitej i marszałka Śmigłego Rydzę zjazd wojewodów. Zjazd ten miałby na celu poinformowanie Pana Prezydenta o

sytuacji w kraju. Koła polityczne twierdzą, iż zjazd ten zostanie zwołany na życzenie Pana Prezydenta w związku z przedstawionym mu niedawno memoriałem przedstawicieli PPS oraz szeregiem wizyt, jakie złożyli Panu Prezydentowi różni działacze polityczni.

Przed przyjazdem francusk. ministra spraw zagranicznych do Polski

Już w dniu 3 grudnia br. przybędzie do Warszawy francuski minister spraw zagranicznych p. Delbos. Pobyt jego w Warszawie potrwa 3 dni. Z Warszawy min. Delbos uda się do Bukaresztu (Rumunia) a następnie do Białogrodu (Jugosławia) i do Pragi. Wszędzie oczywiście min. Delbos przeprowadzać będzie ważne rozmowy polityczne. A jaką wagę przypisuje się do tej podróży min. Delbosa do Polski i do państw Małej Ententy świadczy to, że sprawa tej podróży była uzgadniana między rządem francuskim i angielskim, a wraz z min. Delbosem ma podobno podróżować 18 najwybitniejszych francuskich dziennikarzy-sprawozdawców. Mają podobno przybyć również i dziennikarze angielscy.

Premier Japoński o wojnie z Chinami

Tokio. Premier japoński, ks. Kono, oświadczył dziennikarzom przed swoim odjazdem do Nagoji, że nie jest w stanie dzisiaj przewidzieć czy wojska japońskie posuną się aż do Nankinu, czy też do Han-

kow. Hankow jest na skutek swoich połączeń z Honkongiem ważnym punktem, w którym Chińczycy otrzymują wielkie ilości materiału wojennego z zagranicy.

W dalszym ciągu premier Kono oświadczył, że Japonia jest każdej chwili gotowa rozpocząć rokowania z Chinami, na warunkach powszechnie znanych. Jednakże zdaje się, że na to nie nadeszła jeszcze właściwa pora. Dlatego też wszelkie próby pośredniczenia ze strony mocarstw trzecich są do odparcia jako niecelowe. Wypowiedzenie wojny Chinom nie jest potrzebne albowiem Japonia nie prowadzi wojny z narodem chińskim.

Jak zdrowym bywa chłopski, nie fałszowany rozum, tak trafne chłopskie, niektóre przysłowia. Są one nie tylko wzięte z życia, ale tak oddające rzeczywistość, że nieraz można mieć wątpliwość, czy one rzeczywiście od chłopów pochodzą, bo przecież przysłowia mają być mądrością narodów.

Weźmy choćby jedno z nich, a weźmy je dlatego, że staje się ono na dziś bardzo aktualnem. Chłopi, rolnicy, szczególnie ci starsi, nie lubią się przy żadnej czynności wyrażać nikim, wolą jej dokonać sami, choćby im przychodziło „podpierać się na pysku”. Dotyczy to robót ważniejszych, a w pierwszym rzędzie orki i siewu. Nieraz widziałem jak wytrawny gospodarz poccił się, kiedy młodszy chciał go wyreczyć, a ten mu nie śmiał powiedzieć, nie chce! To śledzenie za każdym ruchem pomocnika, ta bojaźń czy nie będzie orał za płytko, lub za głęboko, czy nie siewa za gęsto, czy za rzadko, była dla niego większym utrudnieniem, niż praca sama. Pamiętał on zawsze na stare przysłowie głoszące bez apelu: „Że cudze ręce są lekkie, ale przytem mało pożyteczne”.

Było w tym wiele uprzedzenia, ale też nie mało mieściło się prawdy. Długie, a nieraz i przykre doświadczenia musiały przekonać, że choć nie brak takich co dobro drugich traktują jak swoje, to daleko więcej bywa tych, co je lekceważą, wychodząc z założenia, że tylko ko kosztuła będzie bliska ciachu.

Jeśli zaś kogo, to chłopu tyle razy w pole wyprowadzono, że narazie musiał się stać ostrożnym. Przynajmniej w niektórych rzeczach! Jeżeli ktokolwiek sparzył się tak ciężko i tak wiele, to przede wszystkim chłop. Oni też powinni teraz nawet na zimne dmuchać. Chłopi stali się jakby naturalnym obiektem wyzysku, tak, że już nie tylko każdy dziedzic, każdy Żyd, każdy spekulant, ale ich różni opiekunowie, zdzierając skórę, naigrawali się przy tym, że im jeszcze mimo to nie jedna została!

Zostawiając odległą przeszłość na boku, przyjrzyjmy się nieco tej bliższej. Gdzie się chłop znajdzie, czego się dotknie, wszystko mu niemal te prawdę przypomnia. Siedzi na skrawku najgorszej ziemi, mieści się i bieduje na zbyrkach, gdy przed jego oczyma rozciągają się lany należące do próżniaków i utracjuszy. Las przez jego praociów sadzony i wypielastowany, zamiast być owym diadkiem z legendy, staje się dla niego niedostępną warownią. Niech tylko uwierzy, pieśni i tam pójdzie, przekona się, co z tego będzie. Wolno Żydowi,

Dalszy ciąg na stronie 2-giej.

Sesja budżetowa zwołana

W sobotę w godzinach popołudniowych szef biura prawnego prezydium rady ministrów wręczył marszałkom senatu i sejmowi zarządzenie p. Prezydenta o zwołaniu zwyczajnej sesji budżetowej senatu i sejmiku od soboty 27 b. m.

Na zasadzie tego zarządzenia marszałek sejmiku p. Car zwoła pierwsze posiedzenie sejmiku na wtorek dnia 30 listopada. Imieniem rządu przemówi wtedy prawdopodobnie tylko wicepremier Kwiatkowski, który przedstawi główne założenia polityki gospodarczej.

Hitlerowcy zerwali orła z gmachu Komisariatu Generaln. R. P. w Gdańsku

W nocy z dnia 25 na 26 bm. „nieznani sprawcy” hitlerowscy zerwali z gmachu Komisariatu Generaln. Rzeczypospolitej Polskiej w Gdańsku przy ulicy Neugarten tablicę mosiężną z Orłem Polskim i napisem Komisarz

Generalny Rzeczypospolitej Polskiej w Gdańsku Nadmienie wypada, że gmach Komisariatu Generalnego znajduje się w punkcie niezwykle ruchliwym.

Głag dalszy ze strony 1-szej.

wolno przybądźcie, tylko nie jemu, choćby miał zginać. Na tem nie koniec.

Ale to już są owi niemi, dostateczni świadkowie kzywdy, która stała się dla chłopów matką nędzy, a nierazko nieszczęścia i zbrodni. Nie darmo narzekał poeta, że ta ziemia, co mogłaby wyżywić pół świata, dla swoich dzieci nie ma chleba!

Sprawcami chłopskiej niedoli stały się zaborcze rządy, były nimi sądy i urzędy w służbie obszarnej, ale stali się i ci, którym chłopci swoją obronę powierzyli. Jedni odnosili się do chłopów z nienawiścią i lekceważeniem, inni sprzedawali ich prawa i interesy za miłą soczewicę. Były to czasy, kiedy chłopci mieli mało prawa i nie wiele więcej rozumu. Inaczej w niepodległej Polsce. Tu już nie decydowały obce urzędy, nie grały roli srebreniki, dziedzie przestał być panem życia i śmierci, a chłop jego bezwonnym narzędziem.

Mógł decydować sam o sobie i mógł się wyręczać innymi, których sam wybierał. Wybrał i chwili. Zapomniał starej prawdy, że obce ręce mało pożyteczne, a szczególnie te ręce niepewne. Nie wielka jego znowu w tym wina.

A gdzie ci inni? Co oni robią? Czy dzieła Wasz los? Rozejrzyjcie się dobrze, a znajdziecie na wszystko odpowiedź! Potwierdzi ona i tę prawdę, że cudze ręce są bardzo niepewne. Trzeba więc sprawę ująć w ręce własne!

W.

Z kroniki ruchu ludowego

UROCZYSTOŚCI CHŁOPSKIE W RACŁAWICACH.

Zapowiedziane przez Stronnictwo Ludowe na dzień 21 bm. uroczystości 120-letniej rocznicy zgonu T. Kościuszki w Racławicach, po udzieleniu zezwolenia przez władze administracyjne, odbyły się w największym spokoju, przy tłumnym udziale okolicznych chłopów.

Po uroczystej mszy św. w miejscowym kościele odbył się pochód na Pola Racławickie, gdzie wygłoszono szereg przemówień politycznych; m. in. przemawiali wice-prezes Stron. Lud. z Tarnowa — Wittek, oraz sekretarz Zarządu Okr. — Mierzwia z Krakowa. Wieczorem odbyła się akademія.

KS. PANAS WŚRÓD MŁODZIEŻY AKADEM.

Warszawa. — Po wygłoszeniu referatów w Kolach Akademickiej młodzieży ludowej w Krakowie i we Lwowie, ks. Panas wygłosi w dniu 29 bm. w Warszawskim Kole Akad. Młodzieży Ludowej („Wici”) referat p. t. „Demokracja a kulturalny i gospodarczy dobrobyt narodu”, w lokalu Stronnictwa Ludowego przy ul. Chmielnej 110.

AKT OSKARŻENIA PRZECIW HR. DROHOJEWSKIEMU.

Przemyśl. — Prokurator sądu okręgowego w Przemyślu przygotował akt oskarżenia przeciw hrabiemu Drohojewskiemu z Cieszyńska i 9 działaczom chłopskim oskarżonym o organizowanie, wzgl. udział w rozruchach w czasie strajku rolnego na terenie powiatu jarosławskiego.

Akt oskarżenia obejmuje 30 stron pisma maszynowego.

Cztery żądania Hitlera

Jak wiadomo w dniach ostatnich bawił w Niemczech angielski lord Halifax, który przeprowadził z Hitlerem rozmowy polityczne. Po powrocie do Londynu lord Halifax przedstawił królowi Jerzemu VI wyniki swej rozmowy z Hitlerem.

I tak w rozmowie z lordem Halifaxem Hitler wysunął cztery żądania:

1) Zwrotu Niemcom nie tylko przed

wojennych kolonii, ale również przyniesienia obszarów kolonialnych, na podstawie zasady proporcjonalności obszaru kolonialnego do liczby ludności mocarstw kolonialnych. Ponieważ Niemcy liczą ponad 70 milionów mieszkańców, musiałyby otrzymać imperium kolonialne większe, niż kolonie Anglii liczące 45 milionów ludności.

Drugim warunkiem jest stwierdzenie

nie przez Anglię i Francję, że sprawa Austrii stanowi zagadnienie wewnętrzne świata germańskiego i może być rozwiązana tylko na drodze dwustronnego porozumienia między Niemcami, a Austrią, Anglia musi zobowiązać się, że nie będzie podejmować co by utrudniało rozwój narodowego socjalizmu w Austrii.

Trzecim warunkiem jest przyznanie przez rząd czechosłowacki autonomii administracyjnej Niemcom sudeckim, wzamian za co Hitler gotów był by zawrzeć z Czechosłowacją pakt nieagresji.

Warunek czwarty zawiera konieczność walki całej Europy przeciw bolszewizmowi. W stosunku do Ligi Narodów kanclerz Hitler powstrzymuje się od zajęcia stanowiska, ponieważ uważa, że najpierw muszą być zaspokojone podstawowe żądania niemieckie, które w żadnym stopniu nie mogą podlegać jakiegokolwiek dyskusji na forum Genewy.

W zakończeniu swych „tez” kanclerz zapewnił lorda Halifaxa, że konflikt zbrojny między Anglią a Niemcami jest nie do pomyślenia, i że porozumienie dwóch wielkich mocarstw może zmienić całkowicie sytuację.

Ogłoszenie rewelacji o przebiegu rozmowy Hitler — Halifax wywołało wielkie poruszenie w Londynie i w Paryżu. Część prasy angielskiej uderza na alarm, twierdząc, że wszystko to jest zapowiedzią krącej zmiany polityki angielskiej.

Jeżeli wierzyć pogłoskom, że Anglia gotowa jest dyskutować o warunkach Hitlera, byłoby to równoznaczne z wycofaniem przez Anglię gwarancji dla obecnego status quo w Europie, a przede wszystkim w Europie Środkowej.

Dotychczas potęga zbrojna Anglii powstrzymywała Niemcy od zamachów na Austrię, Gdańsk i Czechosłowację. Gdyby Anglia zamknęła oczy na to wszystko, co Niemcy robią w Europie Środkowej, pierwszym następstwem byłoby wchłonięcie Gdańska, drugim — aneksja Austrii, trzecim — wymuszenie na Czechosłowacji autonomii obszaru czechosłowackiego, graniczącego z Niemcami. Mówiąc bez obelżek, Anglia oddałaby Niemcom Europę, wzamian za zabezpieczenie swego panowania światowego.

Jednolity front wyborczy opozycji w Rumunii

Bukareszt. Były premier Mantu rozwinął z chwilą objęcia prezesa stronnictwa narodowo-chłopskiego bardzo intensywną i szeroko zakrojoną akcję przeciw rządowi, dążąc do stworzenia przed nadchodzącymi wyborami jednolitego frontu całej opozycji.

Sensacja dnia jest zawarty przez p. Maniu z partii „Wszystko dla państwa” (dawna „Żelazna gwardia”) oraz ze stronnictwem p. Jerzego Bratianu, układ, mający na celu wspólną akcję 3-ech partii na czas wyborów. Jednocześnie 3 te stronnictwa postanowiły prze-

ciwstawić rządowi przy wyborach solidarny front i zachować wobec siebie neutralność, mimo głębokich różnic programowych, które je u dziela. Ponadto mówi się, że w wyborach do senatu stronnictwa te miałyby pójść jeszcze dalej, mianowicie miałyby popierać wzajemnie swoich kandydatów. Celem ustalenia praktycznych sposobów realizacji tego układu wyłoniona została przez te stronnictwa specjalna komisja. P. Maniu przyjął dziennikarzy, którym złożył obszerną deklarację pełną ostrych ataków pod adresem rządu. (ATE)

Młodzież endecka obraziła wojsko

Dowódca korpusu nr. VIII, generał Knoll-Kownacki opublikował przed paru dniami oświadczenie piętnujące zachowanie się młodzieży endeckiej w czasie uroczystości święta Niepodległości w Po-

znaniu. W oświadczeniu tym gen. Knoll-Kownacki stwierdza, że młodzi endecka obraziła swoim zachowaniem się wojsko i zastrzegają sobie pełne wyciągnięcie konsekwencji w stosunku do winnych.

19 dyplomatów sowieckich przed sądem

W Moskwie wkrótce odbędzie się sensacyjny proces. Na ławie oskarżonych zasiądzie 19 członków sowieckiego korpusu dyplomatycznego, którzy odpowiadać będą w związku ze swą działalnością na placówkach zagranicznych i za współdziałanie z trockistami.

Według wiadomości z poinformowanych źródeł, Stalin zamierza

odmłodzić cały korpus dyplomatyczny. Starych bolszewików z placówek zagranicznych zastąpią młode siły z partii komunistycznej.

Ostatnio dzienniki sowieckie doniosły, że w Tyflisie został aresztowany szef wydziału operacyjnego GPU republiki gruzińskiej, A. Dogadze.

„Białe Kaptury” w francuskiej bazie lotniczej

Paryż. Afera „Białych Kapturów” jest wciąż wielką sensacją polityczną Paryża. Trudno określić, czy idzie tu istotnie o spisek monarchistyczny, czy też o wielką tajną organizację antykomunistyczną. Aresztowania mnożą się z godziny na godzinę. Ostatnie rewizje potwierdzają charakter wojskowy „Białych Kapturów”. Policja wykryła spis tajnych arsenali w całej Francji i plany mobilizacyjne tajnej armii monarchistycznej. Wśród ostatnio aresztowanych znaj-

duje się kilku wojskowych, a m. in. w aferę „Białych Kapturów” ma być zamieszany generał Duseigneur. Podobno nowe światło na tajemnicze cele i metody spisku rzuca aresztowanie Mariusa Olive’a, kierownika zakładów lotniczych.

Część uczestników spisku została zbiec zagranicę. Gen. Duseigneur, u którego przeprowadzono rewizję, został już aresztowany. Zajmował on poważne stanowisko dowódcy francuskiej bazy lotniczej w Chartres i w podległym sobie

garnizonie sformułował oddziały spiskowców.

W dniu zamachu stanu eskadra gen. Duseigneur miała ukazać się nad Paryżem i sterroryzować ludność.

Gen. Duseigneur, który został we środe przesłuchiwany przez policję w związku z odkryciem tajemnego składu broni i którego zatrzymano przez całą noc w areszcie prewencyjnym, wezwany został w czwartek przed poł. przez sędziego śledczego. Zaraz w południe zostało ogłoszone, że sędzia śledczy wniósł skargę przeciwko gen. Duseigneur. Z drugiej strony policja śledcza donosi, że szef CSAR (Tajny komitet akcji rewolucyjnej) zatrzymany został w osobie Eugeniusza Deloncle. Policja przypuszcza, że Deloncle jest osobą kierującą tajnym komitetem akcji rewolucyjnej. Dalej policja śledcza przeprowadziła rewizję w paryskich biurach monarchistycznego tygodnika „Courrier Royal”, będącego organem pretendentów do tronu francuskiego, hrabiego Paryża. O wynikach tej rewizji nie ma jeszcze bliższych danych. (ATE)

7000 procesów

wytoczono duchowieństwu niemieckiemu

Minister do spraw kościelnych Rzeszy, Kerl, wygłosił przemówienie pt. „Świątopoglądy i religia w państwie narodowo-socjalistycznym”. Mówiąc o kościele ewangelickim, min. Kerl oświadczył, że państwo, chcąc usunąć nieporozumienia pomiędzy kościelno-partijnymi grupami, ustanowiło komitety kościelne. Jednakowoż partie kościelne nie zaprzestały swej dzia-

łalności. Min. Kerl stwierdza, że państwo nie występowało nigdy przeciw wychowaniu religijnemu, natomiast naród niemiecki nie może pozwolić na hamowanie jego postępu przez politykujące koła wyznaniowe. Świadectwem wystąpienia duchowieństwa przeciw państwu jest 7.000 wyroków, wydanych przeciw przedstawicielom kościołów.

Naprawa ustroju rolnego i podniesienie kultury wsi

Oto najpilniejsze zadania państw w chwili obecnej

Naprawa ustroju rolnego i podniesienie kultury naszej wsi są jednym z najpilniejszych zadań państwowych. Sprawa ta zajmowała się ostatnio rada społeczna przy ks. prymasie Polski, i w wyniku gruntownych badań tego problemu ogłosiła deklarację, która w obecnych warunkach ma poważne znaczenie jako opinia czynników katolickich.

NIEDOMAGANIA SPOŁECZNO-GOSPODARCZE

Deklaracja ta brzmi dosłownie:

„1. Stan gospodarczo-społeczny wsi polskiej wykazuje bardzo poważne niedomagania, jak przede wszystkim:

- a) przeważnie niski poziom kultury i techniki rolniej,
- b) małą rentowność gospodarstwa rolnego,
- c) nadmierne rozdrobnienie własności rolnej w niektórych okęgach,
- d) wadliwy układ wewnętrzny drobnej własności rolnej (szachownica i t. p.),
- e) przeludnienie wsi, wywołane w wielkiej mierze niemożnością odpływu pewnej części przyrostu ludności wiejskiej do innych dziedzin gospodarki społecznej.

ZAOGNIONA FORMA KWESTII AGRARNEJ

2. Wskutek tych warunków występuje w Polsce kwestia agrarna, a szczególnie na odcinku drobnej (włościańskiej) własności rolnej, w zaognionej formie. Jest zaś ona źródłem wstrząsów społecznych w kraju, zagraża jego pokojowi wewnętrznemu, sile i wrażliwości państwa, stała się wdziecznym podłożem dla akcji elementów wywrotowych.

3. Usunięcie tych niedomagań musi być przedmiotem żywej troski katolickiej myśli i akcji społecznej, bo z jednej strony stan ten jest w pewnej mierze sprzeczny z postulatami sprawiedliwości społecznej, z drugiej zaś prowadzi do obniżenia poziomu moralnego ludności wiejskiej a w dalszych konsekwencjach także do osłabienia jej uczuć religijnych i przywiązania do Kościoła.

SZEROKA SKALA ŚRODKÓW ZARADCZYCH

4. Usunięcie tych niedomagań nie da się osiągnąć z pomocą jednego uniwersalnego środka. Wymaga ono akcji celowej i systematycznej o szerokiej skali środków i sposobów. M. in. szczególne znaczenie pod tym względem posiadają: a) podniesienie kultury i techniki rolniej oraz polepszenie pracy gospodarczej przez oświatę rolną, meliorację, reformę struktury wewnętrznej własności rolnej, spółdzielczość rolniczą, zwłaszcza handlową;

b) zwiększenie udziału ludności wiejskiej w dochodzie społecznym za pomocą takich sposobów jak odpowiednia polityka cen, rozbudowa i potaniecie środków komunikacyjnych itp.;

c) rozbudowa przemysłu ludowego i rzemiosła na wsi;

d) umożliwienie odpływu pewnego odsetka przyrostu ludności wiejskiej do miast lub do przemysłu;

e) intensywna kolonizacja wewnętrzna drogą tworzenia nowych samodzielnych i samowystarczalnych gospodarstw włościańskich i upelnorolnienie gospodarstw karłowatych.

STANOWISKO CZYNNIKÓW KATOLICKICH

5. Ze względu na charakter etyczny społeczny ustroju własności wsi polskiej, katolicka myśl społeczna interesuje w szczególności sposób jego racjonalna reforma w kierunku polepszenia stanu posiadania warstwy włościańskiej.

6. Katolicka myśl społeczna wyraża się w tym kierunku wyrażnie: Leon XIII w Rerum Novarum stwierdza, że „dobrze zorganizowane państwo powinno zapewnić obywatelom w dostatecznej mierze także dobra materialne i zewnętrzne, których używanie jest konieczne do praktykowania cnót” i nakłada na to państwo obowiązek „o słuszniejszy rozdział dóbr doczesnych” i jak największe rozpowszechnienie własności Pius XI w „Quadragesimo anno” nie godząc się na to, „aby krzyżująca i nieuzasadniona nierówność w podziale dóbr ziemskich miała naprawdę odpowiadać zamiarom Stwórcy” i wychodząc skutkiem tego z założenia, że „wielkie reformy są konieczne i szybko przyjść winny” każe „dążyć do uzgodnienia podziału dóbr stworzonych dobrym wspólnym czyli z zasadami sprawiedliwości społecznej”, podejmować starania o jak

największe rozpowszechnienie własności celem przełamania proletariatu i między szerokich mas, i żądać się na zlekceważenie i niewykonanie zasad postawionych przez Leona XIII przestrzega, że „tylko za cenę wejścia na drogę stanowiącą i bezwzględnie wprowadzenia tych zasad w życie, będzie można przed żywiołami przewrotu uratować ustrój publiczny, pokój i bezpieczeństwo społeczne”. Te zasady odnoszą się tak że do własności ziemskiej.

POWIEKSZENIE STANU POSIADANIA WŁOŚCIAN

7. Reforma ustroju własności idąca w wyżej nakreślonym kierunku, jest jednym z głównych zadań celowej i roztropnej polityki agrarnej państwa.

8. Wśród sposobów realizowania tej polityki agrarnej przez państwo wysuwa się na pierwsze miejsce popiera-

nie i kontrolowanie samorzutnej ewolucji w kierunku powiększenia stanu posiadania własności drobnej.

PRZYMUSOWY WYKUP

9. W razie nieskuteczności lub niedostateczności innych środków nie można państwu odmówić prawa przymusowego przywłaszczenia. Środek ten należy uważać jednak za wyjątkowy, a okres parcelacji przymusowej nie może skutkiem tego trwać bez końca.

10. Przymusowe wywłaszczenie musi w każdym wypadku zapewnić dotychczasowemu właścicielowi należyte odszkodowanie tj. takie, które niewykazuje rażącej różnicy w stosunku do ceny rynkowej i umożliwi mu stworzenie innego warsztatu gospodarczego.

Przy sprzedaży ziemi, uzyskanej na drodze przymusowego wywłaszczenia, państwo nie powinno stwarzać uprzywilejowanego rynku. Dopuszczalne jest natomiast udzielanie specjalnych udogodnień pewnym kategoriom nabywców zarówno na rynku wolnym, jak i przy parcelacji przymusowej.

WYJATKI

11. Wymogi celowej, roztropnej polityki agrarnej dopuszczają przeobrażenie ustroju agrarnego (zwłaszcza gdy chodzi o przymusową parcelację) w tych granicach, na jakie pozwala wzgląd na poziom gospodarki rolniej, zdolność produkcyjną rolnictwa, potrzeba żywienia i obrony kraju.

12. Konieczność naprawy polskiego ustroju rolnego nie wymaga jednak całkowitego i bezwzględnego zniesienia wielkiej własności. Za pozostawieniem jej w pewnych granicach, zwłaszcza jako placówek o specjalnych zadaniach w produkcji rolnej (doświadczałnictwo, hodowla, zarodowa, specjalne uprawy itp.), przemawia ten wzgląd, że wypełnia ona dodatnią rolę w dziedzinie gospodarczej i kulturalnej. O granicach, w jakich ma pozostać, rozstrzyga jej użyteczność społeczna.

NIEPODZIELNOŚĆ GOSPODARSTW WŁOŚCIANSKICH

13. Schematyzmowi i bezwzględności wyznaczeniu pewnego maksimum posiadania przeciwstawiają się względy zarówno natury moralnej, jak i gospodarczej.

Z drugiej jednak strony w warunkach polskich, wobec postępującego rozdrabniania gruntów włościańskich poniżej rozmiarów, które mogą zapewnić byt materialny rodziny, jest rzeczą konieczną zastosowanie pewnych norm prawnych, popartych odpowiednią polityką finansowo-kredytową, które by stwarzały warunki dla powstania niepodzielnych rodzinnych gospodarstw włościańskich. To ograniczenie swobody rozporządzania własnością rolną (zgodne z tym, co mówi „Quadragesimo anno” o prawie państwa do uregulowania ustroju własnościowego jest niezbędnym ogniwem akcji przebudowy stosunków własnościowych wsi, przyczyni się, poza tym, do wytworzenia tradycji rodzinnej i stanowej włościanstwa polskiego i wpłynie dodatnio na jego moralny, kulturalny i gospodarczy poziom.

ORGANIZACJA KORPORACYJNA

14. Warunki wsi polskiej stwarzają szczególnie podatny grunt dla przebudowy jej ustroju społecznego i gospodarczego według wskazań encykliki „Quadragesimo anno”, tj. ujęcia jej w formy organizacji korporacyjnej. Ustrój bowiem korporacyjny posiada takie właściwości, które winny usunąć wiele niedomagań wsi polskiej i podnieść ją na wyższy stopień kultury duchowej i materialnej.

U zakochanego w Antoninie

Sprawa bliskiego ożenku księcia Michała Radziwiłła, zwanego Rudym, z Antoniną woj. poznańskiego, z żydówką p. Suchestow z domu Kranz, nie przestaje interesować społeczeństwa.

By się bardziej podobać swej narzeczonej, stary książę zgolił brodę. Przybył też już do Antonina 8-letni synek p. Suchestow, Jasek, który zostanie adoptowany przez księcia Michała i przyjmie tytuł książęcy. Arystokracja polska powiększy się więc jeszcze o jeden nabytek jaskowo nowo-książęcy.

Dobra Antonina i Przygodzie, na których gospodaruje Michał Radziwiłł, liczyły 16 tysięcy ha lasów i ziemi ornej, z czego 5.000 ha rozparcelowano, tak że teraz pozostało się jeszcze 11 tysięcy ha. Majątki te są bardzo zadłużone i w urzędach skarbowych i wobec dostawców i wobec pracowników.

Michał Radziwiłł jest człowiekiem utrzymującym stare zwyczaje z okresu średniowiecza.

MY Z BOŻEJ ŁASKI...

Tak więc wszystkie przyjęcia do pracy urzędników odbywały się w formie „dekretów”, brzmiących: My z Bożej łaski, Michał XIV, Książę na Łyce, IV Hrabia na Przygodziech etc. etc. mianujemy... naszym... Dan,

w pałacu antonińskim”, albo jeśli to się działo za granicą: „Dan, w willi...”

W 1927 r. będąc w Monte Carlo, gdzie posiada własne wille, wydał „dekret” do swoich podwładnych w majątkach. Dekretem tym ustanowił stały urzędowy tytuł dla Zarządu swych dóbr. Tytuł ten brzmi: „Książęca Izba Dominialno-Leśna Hrabstwa Przygodzkiego”. Ustanowił też dekretem tym specjalne ordery i tytuły honorowe przyznawane jako nagrody dla pilnych i uczciwych pracowników swych włości.

ŁASKA PAŃSKA

Były więc tytuły i ordery srebrne i złote. Ci zaś, których dotknęła nielaska książęca, musieli natychmiast umykać z zabudowań położonych w pobliżu pałacu antonińskiego, albo wzięli książę wysłał murarzy i kazał im zamurować wejście do mieszkania, aby w ten sposób zmusić urzędnika do wyprowadzenia się, jeśli zamierzał mieszkać aż do chwili wypłacenia mu należnego wynagrodzenia, co zbyt długo potrwałoby. Na tym tle powstała plotka o rzekomym zamurowaniu żywcem w mieszkaniu jednego z urzędników, który dopiero miał uciec z tego grobu przez okno przy pomocy powiązanych prześcieradeł.

Udaremniiony spisek komunistyczny w Brazylii

Rio de Janeiro. Wedle oficjalnego komunikatu, policja wpadła na trop spisku komunistycznego przeciwko państwu. Zaaresztowano 20 komunistów. Rewizje przeprowadzone u aresztowanych dały obciążający materiał, między innymi

znaleziono kilka dokumentów pochodzących z Moskwy. Skonfiskowano również tajną stację nadawczą radiową.

W związku z odkryciem spisku komunistycznego skonfiskowano kilka pism lewicowych. (ATE)

Międzynarodowy aferzysta Barmat w Łodzi

Jak podają pisma łódzkie do Łodzi przybył znany międzynarodowy aferzysta bankowy Juda Barmat, który wstąpił się swymi milionowymi aferami bankowymi w Holandii, Niemczech, Belgii i Francji.

Barmat, który przed przybyciem do Łodzi bawił w Warszawie, nawiązał w stolicy kontakt z je-

dnym z większych banków, kupując olbrzymi pakiet jego akcji.

Barmat przybył do Łodzi, celem odwiedzenia swych licznych krewnych i przyjaciół, gdyż urodził się on w Łodzi i tu ukończył szkołę średnią, na aferzystę-oszukańczę występował zaś wyjechał zagranicę.

Składki na rzecz ofiar w Małopolsce

W niedzielę, dnia 21. 11 odbyło się zebranie Kola Str. Lud. w Miedzylesiu. Po referacie, który wygłosił prezes na temat obecnej sytuacji, wywiązała się dyskusja, w toku której wysunięto projekt składki na ofiary w wypadkach w Małopolsce.

Na ten cel złożyli: Magda Władysław 2 zł, Raczka Antoni 2 zł, Gąsior Jan 2 zł, Konieczny Franciszek 2 zł, Pieniążek Kasper 2 zł, Pogodziński Władysław 1 zł, Rysz Henryk 1 zł, Baryła Marcin 1 zł, Adamowicz Leon 1 zł, Promak Bronisław 1 zł, Kaczor Jan 1 zł, Żurawski Stanisław 1 zł, Brodziarczyk Jan 50 gr, Wawrzyniak Edmund 50 gr, Woźny Wacław 50 gr, Proch Łukasz 50 gr, Cwik Franciszek 50 gr. Razem zebrano 19 zł 50 gr. Składkę przekazano do redakcji „Piasta” w Krakowie.

Magda Wł. — prezes pow. S. L.

W powiecie gostynińskim złożyły dary pieniężne następujące Kola S. L.: w Białotarsku 9 zł 80 gr, w Budach Koziełkich 5 zł 45 gr, w Aleksandrynowie 6 zł 40 gr, w Kazimierzowie 2 zł 46 gr, w Swobodzie i Stefanowie Trębskim 5 zł.

Na posiedzeniu prezesów Kół i Zarządu pow. w Lipnie zebrano 14 zł 60 gr. Na zjeździe S. L. w Łodzi zebrano 30 zł 20 gr. Koło S. L. i Koło „Wieś” w Nowejwoli pow. warszawskiego zebrano 21 zł 30 gr. Koło S. L. Zbojno pow. rypińskiego 5 zł 35 gr, Koło S. L. Parczow pow. opoczyńskiego 4 zł. Sekretariat S. L. Poznań 6 zł 30 gr, Józef Gazda z Karłowki pow. Rohatyn 11 zł 85 gr.

Robotnicy kolonii Marymont koło Warszawy zebrali w gotówce 10 zł 10 gr i sporo garderoby.

Rozpowszechniajcie „Gazetę Grudziadzką”

Dramat w kancelarii prokuratora Bezrobotny podciął sobie gardło

Wstrząsający dramat rozegrał się w kancelarii prokuratora w Chełmie Lub. Do kancelarii tej przyszedł w godzinach urzędowych jakiś osobnik i natęczywie zaczął prosić o wsparcie. Gdy mu oświadczone, że ze względu na charakter biura jałmużna nie jest dawana, przybysz nagłym ruchem wydobyl brzytwę i nim ktokolwiek z obecnych zdolał mu przeszkodzić, podciął sobie gardło.

Nieszczęśliwego przewieziono w

stanie ciężkim do szpitala.

Okazało się, że jest to robotnik, 29-letni Aleksy Lwś, mieszkaniec wsi Ignatów w pow. chełmskim. Był on bez pracy od dłuższego czasu, a mając na utrzymaniu rodzinę, wpadł w rozpacz.

Wraz z nim odwieziono do szpitala maszynistkę pracującą w kancelarii prokuratora, która na widok podcinania sobie gardła przez denatę, uległa ciężkiemu atakowi nerwowemu.

104 letni żebrak otrzymał spadek

pół miliona funtów szterlingów po zapomnianym synu — bogaczu

Kowno poruszone jest niezwykle wydarzeniem. Mianowicie jeden z żebraków kowieńskich, który liczy 104 lata i z racji swego wieku jest bardzo popularny na ulicach miasta, otrzymał spadek wprost fantastyczny, jak na stosunki kowieńskie.

Suma spadkowa wynosi pół miliona funtów szterlingów. Jest to całkowity majątek, jaki pozostawił syn żebraka, który zmarł w Londynie. W młodości wyemigrował on z Litwy, przez dłuż-

szy czas przebywał w Ameryce, następnie w koloniach brytyjskich, gdzie dorobił się olbrzymiego majątku. Na starość wyjechał do Londynu nabył tam luksusowy pałacyk i żył dostatnio.

Mimo starań nie zdołał uzyskać wiadomości o rodzicach, których opuścił w dzieciństwie. Dopiero po jego śmierci kurator masy spadkowej odzyskał ojca milionera, którym okazał się sędziwy żebrak litewski.

Lekarz żyd z Chorzowa uśmiercił pacjentkę

Swego czasu zasiadł na ławie oskarżonych Sąd Okręgowy w Chorzowie lekarz żydowski Norbert Jacobi z Chorzowa, oskarżony o spowodowanie śmierci matryzystki Jadwigi N. z Chorzowa. Dr. Jacobi dokonał niedozwolonego zabiegu na dziewczynie, wskutek czego ta zmarła w kilka dni po operacji. Lekarza żyda skazano za to na 4 lata więzienia, 1000 złotych grzywny, równocześnie pozbawiono skazanego prawa praktyki na przeciąg 5 lat.

Zasądzony Jacobi zwrócił się do Sądu Apelacyjnego w Katowicach gdzie zmniejszono mu karę więzienia do dwóch lat, zniesiono grzywnę, jednak żydowi nie pozwolo-

nó w dalszym ciągu prowadzić praktykę lekarską.

Obecnie sprawa ta oparła się o Sąd Najwyższy w Warszawie, który zatwierdził wyrok Sądu Apelaacyjnego.

Uczciwy szofer udekorowany Krzyżem Zasługi

W środę nastąpiła uroczysta dekoracja Krzyżem Zasługi Józefa Podskrobka, szofera, który znalazłszy w swojej taksówce teczkę z 20-ma tysiącami złotych odniósł ją do komisariatu P. P.

Trzeba dodać, że jedna z montowni samochodów w Polsce ofiarowała p. Podskrobkowi nową taksówkę na bardzo dobrych warunkach.

Zjazdy i zgromadzenia Stronnictwa Ludowego

Pow. Zamość: Dnia 5 grudnia o godzinie 11-tej w sali kina „Styloww” w Zamościu odbędzie się nadzwyczajny Zjazd Powiatowy Stron. Ludow. Obecność wszystkich członków za legitymacjami konieczna. Sprawy bardzo ważne. Na Zjazd przyjdzie prezes Zarządu Wojew. S. L. dr Z. Grafiński z Warszawy.

Zarząd Wojewódzki S. L. w Lublinie.

Pow. Kielce: W dniu 5 grudnia o godz. 10-tej w sali T.U.R. w Kielcach ul. Sienkiewicza nr. 9 — odbędzie się Statutowy Zjazd Pow. na pow. kielecki. Wstęp za legitymacjami członkowskimi. Wszyscy uprawnieni statutowo do udziału w Zjeździe powinni koniecznie przybyć.

Koło Str. Ludowego w Kielcach.

Pow. Włocławek: Dnia 5 grudnia odbędzie się w os. Wisznice, w lokalu ob. Rowińskiego Nadzwyczajny Zjazd Powiatowy w celu wyboru delegata na Kongres Stron. Ludow. Obrady rozpoczyna się nieodwołalnie o godz. 12-tej w południe.

Prezes Pow. G. Winniczuk.

Pow. Lipno: W niedzielę 5 grudnia o godz. 10-tej odbędzie się w Woli u ob. Konstantego Śliżewskiego — zebranie Zarządu Pow. S. L. na pow. lipnowski. Sprawy bardzo ważne. Obecność wszystkich członków Zarządu konieczna.

Schmicht A. — Sekretarz pow.

Pow. Puławy: Dnia 5 grudnia o godz. 12-tej w południe odbędzie się w Sekretariacie S. L. w Wawolnicy (przy ul. Lubelskiej, w domu An. Miazgi) Zjazd Powiatowy S. L. w celu wyboru delegatów na Kongres do Warszawy. Ze względu na tak ważne sprawy winni przybyć na Zjazd wszyscy członkowie Zarządu Pow. jak i członkowie Kół S. L.

Prezes Pow. Stanisław Kot.

Pow. Garwolin: W dniu 8-go grudnia o godz. 10-tej rano odbędzie się w Garwolinie w lokalu Związku Młodzieży Wiejskiej przy ul. Długiej 30 konferencja Zarządu Pow. oraz Prezesów Kół Stron. Ludow.

Zarząd Powiatowy S. L. w Garwolinie

POW. WŁOCŁAWEK. — W dniu 5-go grudnia odbędzie się w Sekretariacie S. L. we Włocławku (ul. 3 Maja nr. 6) zebranie powiatowe, na którym będą omawiane sprawy organizacyjne. Na zebranie przyjdzie prezes Czapski.

Sekretarz Pow. Lemański Jan.

LUDWIK WELH

77)

BELAWAN

(Powieść współczesna)

Adaptacja Eugenjusza Bałuckiego

— Pani jest dziś... niezwykle poważna... — powiedział doktor: — Dopiero pani się sprowadziła do tego domu. Nie warto się smucić. Może spotkała panią jaka przykrość?

Pokręciła głową.

— Niech pani będzie ze mną całkiem szczerą — nastawał łagodnie: — Co się stało, Lily?

Usiłowała nadać trochę czułości głosowi, który był ciągle ochrypły i mimo wszystko dźwięczał ostro:

— Ach, doktorze, mam na głowie tyle różnych spraw, a gdyby rzeczywiście coś się stało... z pewnością znajdę wyjście...

Miała ciężki, przyspieszony oddech.

Spostrzegła zdziwione spojrzenie doktora Boskoopa.

— Nie mi nie jest, drogi przyjacielu... naprawdę nie. Wie pan,

kobietę nawiedza czasem lekka histéria... bez najmniejszego powodu! Otóż pomyślałam przed chwilą...

— O czym? — zapytał doktor.

— Ech, głupstwo! — zawołała z podrażnieniem.

— Niech pani powie...

— Pomyślałam... no, pomyślałam, co czuje człowiek, gdy umiera!...

Popatrzał na nią z nieukrywanym zdumieniem.

— Pani jest bardzo zdenerwowana, Lily — rzekł po krótkiej przerwie: — Co pani jest? Ręce drżą... dostała pani nagle gorączkowych wypieków...

Spróbowała uśmiechnąć się, lecz nie z tego nie wyszło.

— Teraz częściej o tem myślę. Z moim sercem jest... dawno nie-dobrze. Jeden lekarz, specjalista od tych chorób, uprzedził mnie, że

mogę umrzeć w chwili, kiedy najmniej będę się spodziewała śmierci. To jest lekka śmierć, bez męczarni. Prawda?

— Skąd się wzięły dziś te okropne, ponure myśli? — zapytał doktor Boskoop, kiwając głową: — Pani jest taka młoda... Już raczej ja powinienem się zastanawiać nad krótkością życia. Jednak o tem nie myślę. Kiedyś wszyscy umrzemy... — westchnął głęboko: — Ale przedtem należy wziąć od życia wszystko, co można.

— Tak — odpowiedziała cicho Liljana Green.

Nagle zaczęła się śmiać.

Dziwnym nienaturalnym śmiechem, któremu, zdawało się, końca nie będzie.

Doktor spoglądał na nią stroskany i zaniepokojony poważnie.

Zauważył dopiero po dłuższej chwili, że ona nie może powstrzymać spazmatycznego śmiechu.

Oczy, rozszerzone strachem, patrzyły nieruchomo w dół.

Doktor Boskoop uderzył pięścią w stół z taką siłą, że wszystko na nim zadzwoniło.

Liljana Green krzyknęła prze-raźliwie i umilkła.

— Spokojnie, dziecko — powiedział miękko: — Tak, pani jest o-

gromnie zdenerwowana... To już zakrawało na atak... Przepraszam panią bardzo, ale tylko w ten sposób mogłem przywrócić pani przytomność... Biedne, kochane dziecko! Pani musi na siebie bardzo uważać! Trzeba unikać nawet najmniejszych wstrząsów nerwowych. Jestem przekonany, że pani coś przede mną ukrywa... Coś nieprzytomnego. Krzywdzi mnie pani, Lily i przytem niezasłużenie. Czy pani do tej pory nie wie, że czem jest dla mnie?

Liljana Green patrzyła w przestrzeń.

Zbladła śmiertelnie.

— Byłoby lepiej na pewno... gdyby pan mnie... nigdy nie ujrzał...

Przerywany oddech przeszkadzał jej mówić.

Doktor Boskoop pokręcił głową:

— Nie, drogie dziecko — powiedział z dobrotliwym wyrozumiałym uśmiechem: — Dla mnie z pewnością nie byłoby lepiej. Pani nie wyobraża sobie nawet, ile jej zawdzięczam przez te parę ostatnich tygodni! Już ze wszystkiego zrezygnowałem. I nagle spadło na mnie szczęście! Ogromne, nieprawdopodobne...

Wiadomości bieżące

Wtorek, 30 listopada 1937 r.

Wtorek: Andrzej
Wschód słońca: 7.19; zachód: 15.30
Sroda: Eligiusza
Wschód słońca: 7.20; zachód: 15.30
Czwartek: Bibianny
Wschód słońca: 7.21; zachód: 15.29

* **DZISIEJSZY NUMER „GAZETY”** wydajemy w objętości 6 stron. Zarazem dodajemy bezpłatny dodatek „PRZYJACIEL MŁODZIEŻY” wzgl. „MŁODA POLSKA”

WOJ. CENTRALNE

Białystok — W centrum miasta wściekły pies pokąsał 11 osób, które poddano szczepieniu ochronnemu.

NAPAD ZŁODZIEI NA POCIĄG TOWAROWY

Zawiercie — W okolicach Łaz napadła na pociąg towarowy banda złodziei węglowych i poczęła zrzucać węgiel. Eskortujący pociąg strażnik kolejowy wystrzelił kilkakrotnie. Złodzieje poczęli uciekać a jeden z nich, Edward Dudek, wpadł pod pociąg, ponosząc śmierć na miejscu.

SAMOBÓJSTWO NAUCZYCIELKI

Siedlce — Na odcinku Czerecha — Siedlce z pociągu osobowego, jadącego do Warszawy, wyskoczyła w celu samobójczym nauczycielka szkoły powszechnej w Łodzi — 35-letnia Gitla Lewin. Desperotka w drodze do szpitala zmarła. Przyczyną rozpaczyliwego kroku był rozstrój nerwowy.

FOGYL CHATELAINA (PARYŻ)
Pastylki stosuje się przy schorzeniach gardła i dróg oddechowych.
Do nabycia w aptekach i składach aptecznych.

POKLADY RUDY ŻELAZNEJ W POW. KONECKIM

Końskie — Prowadzone od dłuższego czasu poszukiwania rudy żelaznej na terenie majątku Chlewska, w pow. koneckim woj. kieleckiego dały pozytywne wyniki, gdyż znaleziono rudę w 3 otworach.

Pokłady sięgają do głębokości 30 m. i należą do wysokoprocentowych rud.

Jednocześnie rozpoczęto poszukiwania na terenie dóbr Końskie — Wielkie.

Prowadzone poszukiwania geologiczne na terenie pow. koneckiego powinny dać pomyślne wyniki, należy on bowiem do okręgu, w którym według przypuszczeń są spore zapasy rudy żelaznej.

MAŁOPOLSKA

STRAŻNIK GRANICZNY ZASTRZELIŁ GÓRALA

Zakopane — Strażnik graniczny Mucha patrolujący wzdłuż granicy czechosłowackiej natknął się na hali Smydnej sa nieznanego mu górala. Kiedy Mucha przystąpił do wylegitymowania go, góral odepchnął strażnika i poczęł uciekać.

Ponieważ na wezwanie strażnika uciekający nie zatrzymał się, strażnik strzelił, trafiając uciekającego w prawą nogę poniżej kolana. Jak się okazało, rannym był góral Andrzej Tyłka z Kościeliska. Zanim przybyła pomoc, Tyłka zmarł wskutek upływu krwi.

NADUŻYCIA NA STACJI KRAKÓW — GRZEGÓRZKI

Kraków — Władze prokuratorskie w Krakowie prowadzi dochodzenie w sprawie nadużyć finansowych popełnionych na stacji Kraków-Grzegorzki. Równocześnie zgłosił się do prokuratury zawiadowca stacji Śliwa,

który przyznał się do sprzeniewierzenia kilku tysięcy zł.

Podobno w czasie kontroli stwierdzono w kasie brak 35 tys. zł.

KRESY WSCHODNIE

DWOJE STARUSZKÓW ZAMORDOWANO SIEKIERĄ

Kowele — Okropnej zbrodni dokonano w miasteczku Turzysku w pow. kowelskim.

Na tle dawnych sporów majątkowych zamordowani zostali siekierą w bestialski sposób małżonkowie Milewicz, 76-letni Michał i 64-letnia Antonina.

Podjęty natychmiastowy pościg do

prowadził do ujęcia zbrodniarza, którego nazwiska, z uwagi na dobro prowadzonego śledztwa, trzymane jest na razie w tajemnicy.

„SJAMSKIE BLIŹNIETA” W WILNIE

Wilno — Przywieziono do Wilna z pobliskiego miasteczka trzechmiesięcznego chłopca, do którego grzbietu przyrośnięte jest inne niemowlę, obrócone twarzą ku dołowi.

Rodzice potworka zwracali się do chirurgów w Wilnie z prośbą o zoperowanie dziecka. Wobec odmowy postanowiono wywieźć dziecko na operację za granicę.

Tajemnicza zbrodnia pod Warszawą

Na szosie pod Jabłonną znaleziono leżącego w kałuży krwi mężczyznę, którego przewieziono do szpitalu Przem. Pańskiego, gdzie nieodzyskawszy przytomności, — zmarł.

Rannego znaleziono na środku szosy co nasunęło przypuszczenie, że padł on ofiarą wypadku samochodowego.

Policja ustaliła, że zmarłym jest Franciszek Doliński, gospodarz ze wsi Michałów pod Jabłonną.

Zarządzona sekcja zwłok wykazała, że śmierć nastąpiła w skutek obrażeń zadanych tępym narzędziem w głowę.

Dokładne oględziny miejsca na szosie potwierdziły wynik sekcji. Znaleziono ślady krwi na bocznej

drodze, co wskazywało, że rannego Dolińskiego przeniesiono na szosę.

Dalsze dochodzenie doprowadziło do aresztowania pod zarzutem

GRUŻLICA PŁUC

jest nieuleczalna i co roku, nie robiąc różnicy dla pici, wieku, i stanowiąc bardzo wiele ofiar. Przy zwalczaniu chorób płucnych, bronchitów, grypy, uporczywego męczącego kaszlu itp. stosuj

pp. Lekarzy
„BALSAM TRIKOLAN-AGE”
który ułatwiając wydzielanie się płwociny uwalnia kaszel, wzmacnia organizm i samopoczucie chorego, oraz powiększa wagę ciała.
Do nabycia w Aptekach.

dokonania morderstwa dwu gospodarzy wsi Szczeciny pod Jabłonną, braci Jana i Józefa Hintow. Obu przewieziono do Warszawy i osadzono w więzieniu.

Śmierć trzech osób od wybuchu pocisku

Mieszkaniec kolonii Marynino, w pow. mołodeczańskim w woj. nowogrodzkim, Parachimowicz znalazł w polu pocisk armatni, który przyniósł do domu. W tym czasie w mieszkaniu znajdował się Rud-

nik ze wsi Średnio Sioło i Anna Rywińska z kolonii Marynino. W czasie manipulowania pocisk eksplodował, zabijając wszystkich troje, znajdujących się w mieszkaniu.

Krwawe wesele na Wołyniu

Równe. We wsi Maryminie (pow. kostopolski) odbywało się wesele u mieszkańca tejże wsi, Gierasima Komara. Bawiono się wesoło i przykładnie, aż do chwili, pokąd konsumpcja samogonu nie przekroczyła dozwolonej ilości. Później harmonia weselna się popsuła, a namienny spór parobczaków o względy rozochoczonej dziewczęci zamienił się w krwawą bójkę przy zgaszonym świetle i przy pomocy noży.

Gdy się wszystko uspokoiło, na

posadzce izby znaleziono zwłoki ugodzonego nożem w pierś 20-l. Włodzimierza Własiuka oraz ciężko poranionego Grzegorza Komara, którego przewieziono do szpitala.

Identyczny przebieg miało wesele u Wincenty Miernickiego we wsi Chotyń w pow. dubieńskim. Oto 49-letni Miernicki otrzymał 9 klutych ran nożem w piersi i zmarł po upływie kilku minut. Sprawcę zabójstwa odstawiono do więzienia w Dubnie.

Notowania giełdowe ziemiopłodów

z dnia 29 listopada 1937 r. — Płacono złotych za 100 kg:

	Warszawa	Poznań	Kraków	Bydgoszcz
Pszenica zbier.	29,00—29,50	27,50—28,00	27,75—28,00	27,50—28,50
Żyto zbierane	24,25—24,50	22,00—22,25	23,50—23,75	22,75—23,00
Jęczmień	20,00—21,00	19,00—20,50	19,00—19,50	18,75—19,50
Jęczmień brow.	21,75—22,75	22,00—23,00	—	21,75—22,50
Owies	22,00—24,00	20,00—21,25	20,75—21,00	20,75—21,00
Maka pszen. 65%	41,50—42,50	42,00—42,50	41,50—42,25	42,50—44,00
Maka żytnia 65%	31,50—32,00	29,75—30,75	34,00—34,50	32,00—32,50
Tręby pszenne	15,75—16,25	14,75—15,25	14,75—15,00	15,50—16,00
Tręby żytnie	15,00—15,50	15,00—15,75	15,00—15,25	15,50—16,00
Krzepak zimowy	58,00—59,00	55,00—57,00	56,00—57,00	55,00—57,00
Groch polny	28,00—29,00	—	26,00—28,00	—
Groch Wiktoria	29,50—31,50	24,00—26,00	32,00—34,00	24,00—26,00
Kuchy rzepak.	18,50—19,00	19,75—20,00	—	20,00—20,25
Kuchy białe	21,50—22,00	22,75—23,00	—	23,00—23,25
Ziemniaki jad.	3,50—4,00	2,50—3,00	4,50—5,00	3,75—4,25
Gryka	—	—	—	—
Słoma luźna żyt.	—	6,00—6,25	6,50—7,00	—
Słoma prasow.	8,25—9,00	6,75—7,00	—	7,75—8,00
Siano luźne	—	7,35—7,85	7,50—8,50	8,75—9,75
Siano prasow.	9,50—10,50	8,00—8,50	—	9,50—10,50

Ceny żyta zagranicą:

Berlin —; Praga 29,67; Hamburg (żyto amerykańskie bez cła) 22,35
Wartość dolara: 5,27 —; Wartość gramu złota: 5,92

Zjazdy i zgromadzenia Stronnictwa Ludowego

Pow. Jędrzejów — W niedzielę 5-go grudnia o godz. 11-ej przy ul. 11-go Listopada nr. 17 w Jędrzejowie odbędzie się zebranie Zarządu Pow. oraz konferencja Prezesów i Sekretarzy Kół S. L. Sprawy ważne — obecność konieczna i obowiązkowa. — Prezes Pow. Jaszczykowski.

POW. JANÓW LUB. — W dniu 8-go grudnia odbędzie się Zjazd Statutowy o godz. 10-ej rano w Polichnie u Jana Sudała. W zjeździe biorą udział: członkowie Zarządu Pow. Pow. Komisji Rewizyjnej, Sądu Partyjnego, Zarządy Kół oraz delegaci Kół po 1-m od każdego 10 członków Koła. Przybywajcie licznie.

Prezes Pow. Widerlik Bol.

POW. SKIERNIEWICE — W dniu 5 grudnia o godz. 1-ej p.p. odbędzie się we wsi Lipce pow. skierniewickie kurs społeczno-polityczny dla ludowców. Przybywajcie licznie.

Prezes Pow. S. L. Marcin Wasilewski

POW. PIOTRKÓW TRYBUNALSKI — W dniu 5 grudnia odbędzie się w Gorkowicach w sali strażackiej Zjazd Powiatowy Stron. Ludow. Początek o godz. 10 rano. Wstęp za legitymacjami. Przybędzie delegat z władz Stronnictwa. Sprawy bardzo ważne.

Sekretarz Pow. Jan Woner.

POW. ŁOWICZ — W dniu 5 grudnia w Łowiczu w sekretariacie S. L. przy ul. Marsz. Piłsudskiego 67, m. 1, odbędzie się o godz. 10-ej rano zebranie Zarządu Pow. oraz Zarządów wszystkich Kół wioskowych Stron. Ludow. Sprawy bardzo ważne — stawiennictwo obowiązkowe. Zawiadomienia osobiste nie będą rozsyłane.

Za Zarząd Pow. S. L. J. Włodarczyk.

POW. ŁOWICZ — Z dniem 19 listopada Sekretariat Stronnictwa Ludowego na pow. łowicki — mieści się w ŁOWICZU przy ul. Piłsudskiego 67, m. 1. W każdy wtorek i piątek od godz. 10-ej rano do 2-ej po poł. urządza Zarząd Powiatowy Stron. Lud.

POW. KOZIENICE — Zawiadamiamy członków Stronnictwa Ludowego w pow. kozienskim, że został otwarty nowy lokal Stronnictwa Ludowego przy ul. 11-go Listopada 16 — I piętro, w domu p. Krzątały. Lokal otwarty w czwartki każdego tygodnia. Wskazówek organizacyjnych i porad prawnych będzie udzielał Sekretarz Pow. Stron. Lud.

POW. STOPNICA — W dniu 5 grudnia w lokalu Sekretariatu Stron. Ludow. w Stopnicy, o godz. 11-ej odbędzie się konferencja Zarządu Pow. oraz Zarządów Kół Stron. Ludow. z całego powiatu celem wyboru delegatów na Kongres Stronnictwa Ludowego. Obecność wszystkich Zarządów Kół konieczna.

Prezes Pow. Podsiadło H.

Sekretarz: Pawlina Wł.

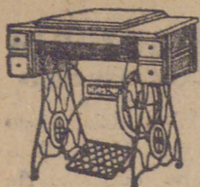
POW. RADZYŃ — W dniu 5 grudnia odbędzie się w Międzyrzeczu, przy ulicy Kościelnej Nr. 1 — Powiatowy Zjazd Str. Ludowego celem wyboru delegatów na Kongres S. L. Członkowie Zarządu Pow. Pow. Komisji Rewizyjnej, Sądu Partyjnego i Zarządy Kół S. L. powinny się stawić obowiązkowo. Goście mile widziani. Przybędzie prelegent z Warszawy.

Prezes Pow. Zaniewicz.

POW. PRZEWORSK. — W niedzielę 5 grudnia o godz. 10-ej rano w domu Związku Drobnych Plantatorów Buraka Cus Cukrow. w Przeworsku, odbędzie się Zjazd Pow. Zarządów Kół Stron. Ludow. i Delegatów. Wejście za legitymacjami. W Zjeździe weźmie udział adwokat Kloc. Dokonany zostanie wybór delegatów na Kongres.

W tym samym dniu o godz. 8 m. 30 rano odbędzie się zebranie Zarządu Pow. Stron. Lud. w domu ob. Józefa Pawłowskiego.

Zarząd Pow. S. L. w Przeworsku.

MASZYN DO SZYCIA
gwarantowane, najprzedniej-
szych marek światowych, z
przybor. do haftowania, me-
rzenia, cerow. i. t. d. —
ZŁ. 130 GOTÓWKĄ I RATAMI.
Bezpłatne katalogi wysyła:
CENTRALA MASZYN KRAKÓW
ul. Dietlowska nr. 169
— Skrytka pocztowa 73. —

SPRZEDAŻE

Rzeźnictwo

centrum Poznania całko-
wite urządzenie korzystnie
sprzedam. Strugańsk.
Szewska 15.

Dom

sprzedaż w rynku. pie-
trowy ze składem, stodo-
łą i 3 morgi roli. Cena
5.200.— zł. Joanna Go-
rzyńska. Górzno pow.
Brodzka. Pomorze. 1423

Dom

nowy, 7 ubikacji 3 morgi
dobrej ziemi, położony w
pięknej górskiej okolicy
blisko lasu iglastego, od
kościółki i stacji kol 3 km
od zaraz na sprzedaż —
Łęczeski nr. 19 stacja kolej
Chrzypsko pow. Między-
chód n/W. Of. do Gaz.
Grudz. pod nr 1539

Sklad

rzeźnicki w dobrym
punkcie z urządzeniem
korzystnie na sprzedaż. O-
ferty do Gaz. Grudz. pod
nr. 1511.

1 Kompl. olejarnia

2 1/2 1/2 1/2 1/2 1/2 1/2 1/2 1/2
natychmiast sprzedam Ta-
deusz Schmidt, Bydgoszcz
Grudzka 21 (1533)

Nieruchomość

dom mieszkalny z zabudo-
waniami i 13 morgi ziemi
ornej (wszystko w dobrym
stanie) sprzedam B. Wacła-
wska, Czarnków n/Not.
(1504)

70 morg

pszennej ziemi, budynki
masywne, żywy i martwy
inwentarz za 15.000 prze-
dam. Wolała - 9.000 Fr.
Szyja Ostrzeszów-Poz.
(znaczek) (1536)

Sprzedam

3 morgi ziemi z zabudo-
waniami. Antoni Fórma-
nowski, Sułkowiec, p. ta
Krobia, pow. Gostyn, woj.
poznański. (1501)

Dom

pięć. z piekarnią dobrze
prospier. w mieście powia-
towym z powodu choroby
tanie sprzedam. Of. do
Gaz. Grudz. pod nr. 1528

XXXXXXXXXXXX

Z latarnią szukając

nie znajdzie się
człowieka który-
by nie uznał

**korzyści
płynących
z ogłoszeń**

XXXXXXXXXXXX

Gospodarstwo

około 6 morgi ziemi z bu-
dynkami sprzedam. Zie-
mia dobra nadwiślańska
cena według umowy Fran-
ciszek Słupik Pawłów p. ta
Nowy Korczyn woj. kie-
leckie (1426)

**Korzystna lokata kapitału
Okazyjnie**

Folwark 330 morg w tem
29 m. 50 letn. lasu inwen-
tarz żywy i martwy z po-
wodu stosunków rodzin-
nych spiesznie za 40 tys.
zł. na sprzedaż (znaczek)
Zł. J. Ofierzynski Ostrów
Wlkp. ul. Kaliska 17. m. 8
(1436)

Wyjątkowa okazja!

Ceny niższe!

CIEKAWY POWIEŚCI

Czejad, Na indyjskich stepach
Obraz życia i walk europejskich pio-
nierów wśród indjan	CENA
15 gr.
Loango
Powieść osnuta na tle życia murzynów
i ich walk z handlarzami niewolników	30 "
Wierny sługa
Rok 1857, krwawe powstanie Hindu-
sów z niesłychanym okrucieństwem
stłumione przez Anglików	15 "
Cooper, Ostatni z Mohikanów	50 "
Pogromca zwierza	50 "
Z krainy lwów	40 "
Barfuss, Wkraju meźnych burów	50 "
Hoffmann, Nad brzegami złotodajnej rzeki	10 "
Łupieżca rozbitków	2 "
Kat z Elbląga	50 "
Kraszewski J., Szwedzi w Częstochowie	30 "
Czartowski Zamek	30 "
Ks. Łukaszewicz, Królobójcy w Polsce	20 "
L. Sobociński, I koń by zapłakał	15 "

Książki wysyłamy tylko za poprzednim nadesłaniem pieniędzy.
Do przesyłki za książki doliczyć należy 15 groszy na porto.

Powyższe książki do nabycia
**w Księgarni Zakładów Graf. i Wydawn.
Wiktora Kulerskiego
GRUDZIĄDZ (Pomorze)**

Z powodu

nieszczęśliwego wypadku
sprzedam zaraz swoje 38-
morgowe gospodarstwo w
tem łąki z torfem Kłosa
Janicki, Łąka-Doły kolej
Lubianka woj. pomorskie
(1439)

Zajmij

się handlem zarobisz do
10 zł dziennie. Zgłoszenia
Laboratorium K. Wolnie-
wicz Myslowice.

Przyjmę

wspólnika do młyn w od-
nego Aleksander Kubow
Buczacz, pow. Zdobuń.
woj. wołyńskie. (1502)

Młody

czelny szuka współnie-
do założenia sklepu z go-
tówką do 3.000 zł. Oferty
do Gaz. Grudz. pod. Młody
nr. 1523

ROŻNE

**Wytwórnia instrum-
entów Muzycznych**
Franciszek
Niewczyk
Lwów
ul. Grodecka 2-B
poleca najtaniej wszelkie
instrumenty oraz przybo-
ry. Przyjmuje naprawy.
Cenniki na żądanie

Wzrę
w dzierżawę młyn wodny
lub kupie takowy. Zgł.
St. Mendyk Korczowska
p. ta Sokołów koło Rzeszo-
wa woj. lwowskie. (1495)

Rolnicy!

Spieszcie nabyć dobrej
ziemi na WOŁYNIU. Go-
towe gospodarstwa parce-
le, domy, place. Przyjmę
do interesu współnika z
1.000 zł. zarobek pewny.
Informacji udziela za zał.
czeniem znaczka. Józef
Rudnicki Kowel Mokra 5.
(1529)

Radioprogram z Warszawy

ŚRODA, 1 grudnia.

Warszawa. 6.15 Pieśń i gimnastyka; 6.40
Muzyka z płyt; 7.00 Dziennik poranny;
7.15 Muzyka z płyt; 8.00 i 11.15 Audycja
dla szkół; 11.40 Płyty; 11.57 Sygnał czasu;
12.03 Audycja południowa; 15.30 Wiadomo-
ści gospodarcze; 15.45 Chwilka pytań (po-
gadanka); 16.00 Skrzynka językowa; 16.15
Koncert wojskowej orkiestry reprezentacyj-
nej; 16.50 Pogadanka aktualna; 17.00 Na
mierzach Dalekiego Wschodu (odczyt);
17.15 Polsk współczesna muzyka kameral-
na; 17.50 Co podlega zajęciu przez komor-
nika (pogadanka); 18.00 Wiadomości spor-
towe; 18.10 Muzyka jugosłowiańska; 18.35
Audycja dla wsi; 19.00 „Ostatni etap” —
epizod z książki T. Czerniawiny „Zbiego-
wie z GPU”; 19.20 Pieśni mazurskie; 19.35
Odczyt; 19.50 Pogadanka; 20.00 Muzyka z
płyt; 20.45 Dziennik wieczorny; 20.55 Po-
gadanka aktualna; 21.00 Koncert chopinow-
ski; 21.45 Piekno mowy polskiej (kwadrans
poezji); 22.00 Koncert popularny; 22.50
Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego
i przegląd prasy.

CZWARTEK, 2 grudnia.

Warszawa. 6.15 Pieśń i gimnastyka; 6.40
Muzyka z płyt; 7.00 Dziennik poranny; 7.15
Płyty; 8.00 Audycja dla szkół; 11.15 Tańce
i pieśni śląskie — poranek muzyczny dla
młodzieży szkół powszechnych; 11.40 Pły-
ty; 11.57 Sygnał czasu; 12.03 Audycja po-
łudniowa; 15.30 Wiadomości gospodarcze;
15.45 Wędrowki muzyczne; 16.15 Koncert
rozrywkowy; 16.50 Pogadanka aktualna;
17.00 Twórczość Artura Grottgera (odczyt);
17.15 Arie i pieśni; 17.50 Poradnik sportowy
i wiadomości sportowe; 18.10 Skrzynka o-
gólna; 18.25 Rezerwa; 18.35 Audycja dla
młodzieży wiejskiej; 19.00 Oryginalny Teatr
Wyobraźni „Ten człowiek” — słuchowisko;
19.30 Koncert chóru „Surma”; 19.50 Poga-
danka aktualna; 20.00 Koncert radioork.
W przerwie o godz. 20.45 Dziennik wieczorny
i pogadanka aktualna; 21.45 Dzisiejszy spi-
rytualizm poetycki we Francji (szkie lite-
racki); 22.00 Koncert Stow. Miłośników
Dawnej Muzyki; 22.50 Ostatnie wiadomości
dziennika wieczornego i przegląd prasy.

AUDYCJE DLA WSI
W KAŻDĄ NIEDZIELĘ
nadawane są przez wszystkie radio-
stacje w godzinach od 8.03 do 8.50 rano
i od 15.30 do 16.00 po południu. Na po-
czatku audycji porannych podawana
jest „Gazetka rolnicza”
WIADOMOŚCI GOSPODARCZE
nadawane są przez wszystkie radio-
stacje codziennie oprócz niedziel i
świąt w godzinach od 15.00 do 15.15 po-
łudniu.

PRZEGLĄD GIEŁDOWY
Z POZNANIA
przez wszystkie radiostacje nadawany
zostaje codziennie oprócz niedziel i
świąt w godzinach od 13.55 do 14.00
południu.
SKRZYNKI ROLNICZE
każda stacja we własnym zakresie na-
daje w każdy wtorek i sobotę o godzi-
nie 12.50 w południe.

Humor

„Halo, Antku, chodź na górę! Palić wię-
cej nie trzeba.”

**Dla amatorów
hodowli gołębi**
polecamy książkę przez:
M. TRYBULSKIEGO
p. t.
Chów gołębi
pocztowych
opasowych
i ozdobnych
z uwzględnieniem chorób gołębi i ich
leczenia
cena z przesyłką 2,95
Zakłady Graficzne i Wydawnicze
Wiktora Kulerskiego
Grudziądz, Droga Łąkowa

Najwięcej
Klientów wiejskich
zdobędziesz przez
ogłaszanie w
Gazecie Grudziądzkiej

Pianino

Sommerfelda bardzo ma-
ło używane, korzystnie
sprzedam. Łęczeski nr. 18
stacja kol Chrzypskopow.
Międzychód n/W. Of. do
Gaz. Grudz. pod nr. 1350a

Rzeźnictwo

mniejsze przy ul. Chelmiń-
skiej z elektr. zapędem z
powodu choroby do prze-
dania Fa. „Hal k a” Gru-
dziądz, Wybickiego 15
(1529)

Miód

czysto pszczołowy lipco-
wy pierwszej jakości pod
gwarancją bez żadnych
domieszek tegorocznego
zbioru 3 kg. 7.80 5 kg. 11.50
10 kg. 21.50 20 kg. 40 zł
30 kg. 60 zł wraz naczyn-
iem i opłatą pocztową
wysła **MAŁOPOLSKI**
EXPORT MIODU W
ZBARAZU SKRYTKA
POCZTOWA 5 (1532)

Dom

400 sążni w małym mia-
steczku przy głównej ulicy
w powiecie Myślenickim
województwa krakowskiego
sprzedam za 6.000 zł. Zgł. adre-
sować Szczepan Tomczyk
Dziekanów Pocz. Dob-
czyce nr. 61 wojew. krakow-
skie (1500)

Miód

deserowo-łecznicy, praw-
dziwy bez domieszek czy-
sty pod gwarancją 3 kg.
8.50 5 kg. 13 zł 10 kg.
25 zł 20 kg. 49.50 zł wraz
z naczyniem i opłatą poczt-
ową wysła właścicieli
największej nasłoki w
Państwie. **EUGENIUSZ**
BILINSKI isyn w Zbarazu
(1520)

KWIATY

dekoracyjne, liście poleca
pracownia L. Stocki War-
szawa, Nowolipie 8

NAUKA

Buchalterii
nowoczesnej koresponden-
cji sześć językowej wyu-
czam listownie. Zgł. do
prospektów. Autor Agra-
nienko, Kolno g. (1531)

WOLNE POSADY

Uczeń
krawiecki ze wsi zaraz
potrzebny. Grudziądz
Groblewa 24, Cyglicki.
(1498)

Uczeń
potrzebny. Fr. Werner
mistrz krawiecki Gru-
dziądz Legionów 13 (1535)

**PRAKTYCZNE
PRZEPISY**

**SMAZENIA KONFITUR
SPORZĄDZANIA KOM-
POTOW I SOKÓW przez**
ROŻĘ MAKAREWICZOWĄ
CENA Z PRZESYŁKĄ ZŁ. 2,25.

Przesyłkę skuteczniamy za
poprzednim nadesłaniem na-
leżności. Pieniądze wpłacić
można w każdym Urzędzie
Pocztowym za pomocą prze-
kazu rozrachunkowego
Zamówienia przysyłać należy:
Zakł. Graficzne i Wydawnicze
WIKTORA KULERSKIEGO
w Grudziądzu - Pomorze.

Dr. J. Zaćwilichowski.

Przewodnik do wypychania ptaków i ssaków

cena z przysyłką 1.75 zł.

poleca

Księgarnia „Gazety Grudziądzkiej”
Grudziądz Droga Łąkowa